

Nattverd i særskilde situasjonar - soknebod, rettleiing

Innhold

Nattverd i særskilde situasjonar - soknebod, rettleiing	1
Nattverd i særskilde situasjonar – soknebod.....	2
Salmar og song	2
Utstyr og praktisk tilrettelegging	2
Nattverd i særskilde situasjonar – med skrifte	4
Nattverd i særskilde situasjonar – med salving	7

Nattverd i særskilde situasjonar – soknebod

Nattverd er eit av kyrkja sine to sakrament og ein viktig religiøs praksis for mange menneske. Ordninga «Nattverd i særskilde situasjonar – soknebod» legg til rette for nattverdfeiring for menneske som av ulike årsaker ikkje kan eller vil delta i nattverd i gudstenesta. Det kan handle om fysisk eller psykisk helse, tryggleik eller andre praktiske forhold. Bebuarar på institusjon kan vere forhindra frå å delta i felles gudstenestefeiring der. For andre kan det å gå inn i eit kyrkjerom vere så krevjande at nattverdfeiring i sakristiet eller på kontoret vil vere ei betre løysing.

Det er i alle desse ulike situasjonane eit diakonalt og pastoralt ansvar å tilretteleggje for nattverd på ein trygg og verdig måte.

Salmar og song

Salmar og musikk er noko av det som skapar aller mest gjenkjenning for deltakarane i seremoniane og kan ramme inn ritualet på ein god måte. I nokre situasjonar kan ein salme eller eit kjent liturgisk ledd skape gjenkjenning, gjere det lettare å delta i ritualet og gjere at menneske kjenner dei høyrer til. I nokre situasjonar kan det likevel vere framandgjerande og unaturleg å syngje salmar og/eller liturgiske ledd. Samtale med den som skal motta nattverden, pårørande eller tilsette på institusjon er viktig.

Det er opp til det diakonale og pastorale skjønnnet å vurdere bruken av salmar og musikk i den enkelte situasjonen. Dette gjeld og bruk av dei valfrie ledda 2 | **Salme**, 6 | **Agnus Dei**, 9 | **Takkebøn** og 11 | **Salme**. Ordninga kan gjennomførast utan salmar og song.

Utstyr og praktisk tilrettelegging

Nattverdelementa

Ved nattverd i særskilde situasjonar, blir brød og vin brukt slik som i hovudgudstenesta. Den som forrettar nattverden tek dette med seg eller undersøker kva som er tilgjengeleg på staden nattverden blir feira.

Utdelinga av nattverd skjer ved intinksjon eller bruk av særkalk. Dersom det er vanskeleg for den som skal ta imot nattverden å halde elementa sjølv, eller i situasjonar der smittevern er særleg viktig, kan den som deler ut bruke pinsett for å dyppe brødet i vinen og leggje i munnen. Ein brukar då éin pinsett per person.

I dei tilfella helsetilstanden gjer at den som mottek nattverd ikkje kan ete brødet, er det tilstrekkeleg med ein drope vin på tunga.

Fadervår

Det er lurt å tenkje gjennom kva for Fadervår som blir brukt i nattverdfeiringa. Nettopp denne bøna er det mange som kan eller er kjende med, men i ulike variantar.

Medan nokre har brukt dei yngre omsetjingane lenge, har andre eit sterkt forhold til eldre versjonar.

For å vere sikker på at den som mottek nattverden kan vere med på Fadervår, er det lurt å spørje om dette på førehand.

Salmar

Dersom den som mottek nattverden er fortruleg med salmar, kan hen også ha ynskje om kva for ein salme ein syng. I tilfelle der det er opp til liturgen å velje, er eitt tips å finne ein kjend nattverdssalme og/eller ein salme knytt til kyrkjeårstida.

I ritualet kan ein syngje enkeltvers eller fleire vers. Ein kan og dele opp ein salme slik at ein syng eitt eller fleire vers ved byrjinga og eitt eller fleire vers til slutt i ritualet.

Programhefte

Eit enkelt hefte med oversikt over kva som skjer i nattverdfeiringa kan gjere det enklare for deltakarane å følgje med på det som hender. Heftet er ein taktil artefakt som etter nattverden kan vere både eit minne og påminning om det som skjedde. Dette kan vere særleg nyttig i situasjonar der den som mottek nattverd opplever kognitiv svikt eller pårørande ikkje er til stades.

Eit slikt programhefte bør ikkje vere meir omfattande enn eitt A4-ark bretta i to (A5). Teksten må vere i god lesestorleik og tilpassa situasjonen.

Tips til huskeliste

Diakonar og prestar på institusjon, kyrkjelydsdiakonar og kyrkjelydsprestar kan med fordel ha ein nattverdskoffert tilgjengeleg. Denne bør innehalde utstyr til bruk ved nattverd i særskilde situasjonar. Kva som skal liggje i ein slik koffert, er gjerne eit resultat av praktisk erfaring. Tips til kva nattverdskofferten kan innehalde er:

- Brød og vin (dersom ein ikkje har lett tilgang på vin, f.eks. på eit kyrkjekontor, har portvin lang haldbarheit)
- Kalk og disk
- Særkalkar
- Kokbar pinsett i rustfritt stål (ein pinsett per person)
- Handsprit
- Liten kvit duk
- Ein liten bordkross
- Ei utskrift av ordninga Nattverd i særskilde situasjonar - soknebod
- Evt. Bibel og/eller salmebok

Nattverd i særskilde situasjonar – med skrifte

I denne liturgien vert det tilrådd å ha med ledd 12 | **Takkebøn.**

1 | **Innleiing**

L | I namnet åt Faderen og Sonen og Den heilage ande. [Vår skapar, frigjerar og livgjevar.]

Her kan følgje:

Jesus seier at der to eller tre er samla, er han midt i blant oss. **MATT 18,20**

I tillit til dette løftet feirar vi nattverd.

2 | **Salme**

Her kan følgje ein salme eller salmevers

3 | **Syndsvedkjenning**

L | [og] I tillit til Guds nåde kan du vedkjenne syndene dine.

Den som skrifter kan bruke ei av dei to syndsvedkjenningane.

1. Eg sannar ... Den som skrifter vedkjenner med egne ord.
2. Gud, ver meg nådig!
Eg har synda mot deg og svikta min neste
– med tankar og ord, med det eg har gjort, og med det eg har forsømt.
Tilgje meg mi synd for Jesu Kristi skuld.
Skap i meg eit reint hjarte, og gi meg kraft til nytt liv ved din heilage Ande.

4 | **Ordet om binde- og løysingsmakta**

L | Gud gi deg sin nåde og styrkje trua di.

Den oppstadne Herren seier til læresveinane sine: «Ta imot Den heilage ande. Tilgjev de nokon syndene deira, er dei tilgjevne. Held de syndene fast for nokon, er dei fasthaldne.» **JOH 20,22-23**

5 | **Syndstilgjeving – Absolusjon**

L | Etter vår Herre Jesu Kristi ord og bod tilseier eg deg nådig forlating for alle dine synder, i namnet åt Faderen og Sonen og Den heilage ande. Han som tok til med ei god gjerning i deg, skal fullføre henne – heilt til Jesu Kristi dag.

6 | **Nattverdbøn**

L | Gode Gud, du har skapt oss og kalla oss ved namn. Du opnar di hand og mettar alt som lever med det gode. Vi takkar deg for Jesus Kristus, vår frelsar. Han er det levande brødet som kjem ned frå himmelen og gjev verda liv.

Vi bed deg: Send din Ande over oss og gåvene dine, så vi kan ta imot Jesus Kristus i brødet og vinen.

7 | **Innstiftingsord - Verba**

L | Vår Herre Jesus Kristus, i den natta han vart sviken, tok han eit brød, takka, braut det, gav læresveinane og sa: Ta imot og et! Dette er min kropp som blir gjeven for dykk. Gjer dette til minne om meg.

Like eins tok han begeret etter måltidet, takka, gav dei og sa: Drikk alle av det! Dette beger er den nye pakt i mitt blod, som blir utrent for dykk så syndene blir tilgjevne. Kvar gong de drikk av det, så gjer det til minne om meg.

8 | **Fadervår**

A | Vår Far i himmelen!

Lat namnet ditt helgast.

Lat riket ditt koma.

Lat viljen din råda på jorda slik som i himmelen.

Gjev oss i dag vårt daglege brød,

og tilgjev oss vår skuld, slik vi òg tilgjev våre skuldnarar.

Og lat oss ikkje koma i freisting,

men frels oss frå det vonde.

For riket er ditt og makta og æra i all æve. Amen

[Fadervår frå 1985](#)

[Fadervår frå 1938](#)

9 | **Guds lam - Agnus Dei**

Her kan ein syngje Guds Lam - Agnus Dei

A | Du Guds Lam, som ber all verdsens synder, miskunna deg over oss.

Du Guds Lam, som ber all verdsens synder, miskunna deg over oss.

Du Guds Lam, som ber all verdsens synder, gjev oss din fred.

10 | **Måltidet**

Utdelingsorda lyder anten:

Kristi kropp, gjeven for deg.

Kristi blod, gjeve for deg.

Eller:

Dette er Jesu lekam.
Dette er Jesu blod.

11 | **Tilseiingsord**

Anten

L | Den krossfeste og oppstadne Jesus Kristus har no gjeve oss sin kropp og sitt blod som han gav til soning for alle våre synder. Han styrkje oss og halde oss oppe i ei sann tru til det evige livet. Fred vere med dykk.

Eller

L | Vi har teke imot Jesus Kristus. Fred være med oss alle. Amen. +

12 | **Takkebøn**

Her kan følgje:

L | Vi takkar deg, nådige Gud, for dine velsigna gåver. Vi bed at du ved desse gåvene vil halda oss fast i trua på deg, sameina oss i din kjærleik og stadfesta i oss håpet om det evige livet, for Jesu Kristi skuld. Amen

13 | **Velsigning**

L | Herren velsigne deg og vare deg. Herren late sitt andlet lysa over deg og vere deg nådig. Herren lyfte sitt åsyn på deg og gje deg fred.

14 | **Salme**

Her kan følgje ein salme eller salmevers.

Nattverd i særskilde situasjonar – med salving

I denne liturgien vert det tilrådd å ha med ledd 11 | **Takkebøn**.

1 | **Innleiing**

L | I namnet åt Faderen og Sonen og Den heilage ande. [Vår skapar, frigjerar og livgjevar.]

Her kan følgje:

Jesus seier at der to eller tre er samla, er han midt i blant oss. **MATT 18,20**

I tillit til dette løftet feirar vi nattverd.

2 | **Salme**

Her kan følgje ein salme eller salmevers

3 | **Salving**

L | Det står skrive i Jakobs brev:

«Er nokon av dykk sjuk, skal han kalla til seg dei eldste i forsamlinga, og dei skal be over han og salva han med olje i Herrens namn. Og bøna som er boren fram i tru, skal berga den sjuke, og Herren skal reisa han opp.» **JAKOBS BREV 5.14-15A**

Liturgen tek olje på ein finger og teiknar den som skal salvast på panna med ein kross.

Under påteikninga seier liturgen enten:

L | Etter Guds ord salvar eg deg med olje i Jesu namn.

eller

L | Etter Guds ord salvar eg deg med olje i namnet åt Faderen, Sonen og Den heilage ande.

4 | **Bøn for den som er salva**

L | [*Namnet vert nemnt*], må den oppstadne Jesus Kristus gi deg fred, kraft og helse til kropp og sjel. Amen.

5 | **Nattverdbøn**

L | Gode Gud, du har skapt oss og kalla oss ved namn. Du opnar di hand og mettar alt som lever med det gode. Vi takkar deg for Jesus Kristus, vår frelsar. Han er det levande brødet som kjem ned frå himmelen og gjev verda liv.

Vi bed deg: Send din Ande over oss og gåvene dine, så vi kan ta imot Jesus Kristus i brødet og vinen.

6 | **Innstiftingsord - Verba**

L | Vår Herre Jesus Kristus, i den natta han vart sviken, tok han eit brød, takka, braut det, gav læresveinane og sa: Ta imot og et! Dette er min kropp som blir gjeven for dykk. Gjer dette til minne om meg.

Like eins tok han begeret etter måltidet, takka, gav dei og sa: Drikk alle av det! Dette begeret er den nye pakt i mitt blod, som blir utrent for dykk så syndene blir tilgjevne. Kvar gong de drikk av det, så gjer det til minne om meg.

7 | **Fadervår**

A | Vår Far i himmelen!

Lat namnet ditt helgast.

Lat riket ditt koma.

Lat viljen din råda på jorda slik som i himmelen.

Gjev oss i dag vårt daglege brød,

og tilgjev oss vår skuld, slik vi òg tilgjev våre skuldnarar.

Og lat oss ikkje koma i freisting,

men frels oss frå det vonde.

For riket er ditt og makta og æra i all æve. Amen

[Fadervår frå 1985](#)

[Fadervår frå 1938](#)

8 | **Guds lam - Agnus Dei**

Her kan ein syngje Guds Lam - Agnus Dei

A | Du Guds Lam, som ber all verdsens synder, miskunna deg over oss.

Du Guds Lam, som ber all verdsens synder, miskunna deg over oss.

Du Guds Lam, som ber all verdsens synder, gjev oss din fred.

9 | **Måltidet**

Utdelingsorda lyder anten:

Kristi kropp, gjeven for deg.

Kristi blod, gjeve for deg.

Eller:

Dette er Jesu lekam.

Dette er Jesu blod.

10 | **Tilseiingsord**

Anten

L | Den krossfeste og oppstadne Jesus Kristus har no gjeve oss sin kropp og sitt blod som han gav til soning for alle våre synder. Han styrkje oss og halde oss oppe i ei sann tru til det evige livet. Fred vere med dykk.

Eller

L | Vi har teke imot Jesus Kristus. Fred være med oss alle.

11 | **Takkebøn**

Her kan følgje:

L | Vi takkar deg, nådige Gud, for dine velsigna gåver. Vi bed at du ved desse gåvene vil halda oss fast i trua på deg, sameina oss i din kjærleik og stadfesta i oss håpet om det evige livet, for Jesu Kristi skuld. Amen

12 | **Velsigning**

L | Herren velsigne deg og vare deg. Herren late sitt andlet lysa over deg og vere deg nådig. Herren lyfte sitt åsyn på deg og gje deg fred.

13 | **Salme**

Her kan følgje ein salme eller salmevers.